

Aan de gemeenteraad

Onderwerp	Decentralisatie Rijksvaccinatieprogramma en aanpak dalende vaccinatiegraad
Uw kenmerk	
Ons kenmerk	Z208423-2019
Dienst	Sociaal Domein
Sector	Zelf en Netwerk
Contact	Jacob Jongejan
WhatsApp	
Bijlagen	
Datum	1 april 2019

Geachte leden van de gemeenteraad,

Bij de behandeling van de begroting op 7 november 2018 hebben de fracties van D66, VVD en CDA een motie ingediend omtrent het Rijksvaccinatieprogramma. Hierin wordt het College opgeroepen om de vaccinatiegraad in de gemeente Leeuwarden terug te brengen naar een niveau boven de 95% en hiertoe, samen met ketenpartners, een plan van aanpak op te stellen om dit te bewerkstelligen. Dit tegen de achtergrond van de decentralisatie van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) van Rijk naar gemeenten per 1 januari 2019. Tijdens de bespreking van deze motie is toegezegd dat er in het nieuwe jaar teruggekomen wordt op de exacte verdeling van verantwoordelijkheden tussen organisaties die betrokken zijn bij het RVP en hoe de vaccinatiegraad op peil gehouden c.q. verhoogd zou kunnen worden.

Inhoud en noodzaak RVP

Onder het RVP worden jeugdigen gevaccineerd tegen verschillende ernstige infectieziekten¹. Met een zo laag mogelijke belasting en minimale risico's beoogt het RVP de gevaccineerde zelf en de gehele bevolking te beschermen tegen infectieziekten. Bij een hoge vaccinatiegraad voorkomt het RVP verspreiding van ziekteverwekkers en geeft het epidemieën geen kans. De vaccinaties onder het RVP worden aangeboden aan alle Nederlandse jeugdigen. De uitvoering van het RVP is daarmee van groot belang voor het individuele kind en de bescherming van de bevolking als geheel.

In Fryslân is de uitvoering van het RVP belegd bij dezelfde partij die ook de wettelijke taak rondom Jeugdgezondheidszorg (JGZ) uitvoert, te weten GGD Fryslân.

¹ Dit betreft op dit moment de volgende twaalf infectieziekten: hepatitis B, difterie, kinkhoest, tetanus, poliomyelitis, HIB-ziekten (veroorzaakt door Haemophilus influenzae type b), pneumokokkenziekten, bof, mazelen, rodehond, meningokokken C-ziekten en baarmoederhalskanker (veroorzaakt door humaan papillomavirus)

Decentralisatie per 2019

Per 1 januari 2019 zijn gemeenten bestuurlijk verantwoordelijk voor de uitvoering van het RVP. Met de opheffing van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ), verviel de financiële en wettelijke basis voor het RVP. Om deze reden heeft de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) besloten om het RVP per 2018 te verankeren in de Wet Publieke Gezondheid (WPG). Om gemeenten meer tijd te geven om zich voor te bereiden op deze decentralisatie heeft VWS een jaar later, met ingang van 2019, het budget dat gemoeid is met de RVP-taken overgeheveld aan gemeenten.

Uitgangspunten voor deze decentralisatie zijn het handhaven van de huidige uitvoeringsstructuur, het waarborgen van de samenhang tussen de uitvoering van het RVP en de JGZ, het behouden van de hoge vaccinatiegraad en het overhevelen van een toereikend budget. Er heeft in de overheveling van het budget van Rijk naar gemeenten geen bezuiniging plaatsgevonden.

In achterliggende wet- en regelgeving is vastgelegd hoe de rolverdeling tussen de betrokken partijen (RIVM, uitvoeringsorganisatie en gemeente) in de nieuwe situatie is. Als gevolg hiervan heeft de gemeente beperkte beleidsvrijheid binnen de uitvoering van het RVP en verandert de beproefde uitvoeringsstructuur van het RVP niet significant. De decentralisatie betreft vooral een wijziging van de financiële relatie.

Taken en verantwoordelijkheden

Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) blijft verantwoordelijk voor de inhoud, regie, coördinatie en landelijke registratie binnen het RVP. De bestaande uitvoeringsorganisatie in Friesland, GGD Fryslân, blijft de vaccinaties toedienen, echter vanaf 1 januari 2019 onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van de Friese gemeenten. Aan gemeenten was de taak om de programmatische samenhang tussen de uitvoering van het RVP en JGZ in stand te houden en de uitvoering hiervan onder verantwoordelijkheid van één organisatie te beleggen.

Omdat in Fryslân al vóór 2019 zowel de JGZ als het RVP door GGD Fryslân werd uitgevoerd, zijn er geen organisatorische wijzigingen noodzakelijk geweest: in sommige andere regio's waren deze taken bij twee verschillende organisaties belegd.

Tussen de Friese gemeenten en GGD Fryslân zijn in 2018 aanvullende afspraken gemaakt over de verantwoording die GGD Fryslân als gevolg van de nieuwe verhouding aanvullend moet afleggen. In het kader van de bestaande Gemeenschappelijke Regeling is overeengekomen dat de inzet rondom het RVP onderdeel wordt van de reguliere verantwoording die GGD Fryslân al aflegt aan de Friese gemeenten. Dit gaat via de bestuurscommissie Gezondheid, waarin de Friese wethouders met het thema Gezondheid in portefeuille zitting hebben, en de reguliere verantwoording die Veiligheidsregio Fryslân, waar GGD Fryslân een onderdeel van is, aflegt aan Friese Colleges van Burgemeester & Wethouders en gemeenteraden.

Vaccinatiegraad en aanpak daling

In uw vergadering van 7 november is ook gesproken over het treffen van mogelijke maatregelen om de huidige vaccinatiegraad te behouden en/of te verhogen. Al een aantal jaren achtereen worden we geconfronteerd met een dalende vaccinatiegraad, al lijkt de neergaande trend zich te stabiliseren.

Onderstaande tabel maakt inzichtelijk hoe, voor de verschillende vaccinaties, de opkomstpercentages zijn.

	2017	2017	2017	2018	2018	2018
	Landelijk	Friesland	Leeuwarden	Landelijk	Friesland	Leeuwarden
DKTP	93,5	94,8	95,8	92,6	94,2	93,2
Hib	94,2	95,5	96	93,4	94,7	93,6
Hep B	93,1	94,7	95,5	92,2	93,9	92,7
Pneu	93,6	94,9	95,8	92,8	94	93
BMR	93,8	94,8	95,3	92,9	94	93,3
Men C	93,5	94,7	95	92,6	93,6	92,8
DKTP kleuters	93,2	94,5	94,8	92,7	93,5	94
DTP						
schoolkinderen	90,8	94,3	97,1	90	93,9	92,7
BMR						
schoolkinderen	90,9	94,4	96,1	90,1	94,2	92,5
HPV meisjes	53,4	52,3	34,9	45,5	40,7	38,2

Tabel 1: Vaccinatiegraad RVP landelijk-Friesland-Leeuwarden 2017/2018

In de tweede helft van 2018 heeft het ministerie van VWS een veldraadpleging georganiseerd om zicht te krijgen op mogelijke interventies die deze trend een halt toe kunnen roepen. Deze raadpleging heeft geresulteerd in de brief van staatssecretaris Blokhuis “Verder met vaccineren” (19-11-2018). In deze brief wordt 6 actielijnen beschreven:

1. Beter aansluiten met onderzoek, voorlichting en communicatie
2. Actief tegengaan van onjuiste informatie
3. Rol van professionals verder versterken
4. Mogelijkheden bieden om vaccinaties in te halen
5. Meer aandacht voor HPV
6. Onderzoek naar oplossingsrichtingen met betrekking tot de kinderopvang

GGD Fryslân heeft, als lokale uitvoerder van het RVP, geanalyseerd welke van de actielijnen provinciaal of lokaal opgepakt zullen worden. Op Fries niveau zijn er een aantal acties in uitvoering:

- Er wordt een actief persbeleid gevoerd waarin een pro-vaccinatie standpunt wordt uitgedragen;
- In de hele provincie is Informed Consent tot 12 jaar ingevoerd. Dat betekent dat er met iedere ouder van een pasgeborene een individueel gesprek plaats vindt over het vaccineren;
- Er wordt ingezet op JouwGGD, waarin jongeren met vragen kunnen cahtten met professionals onder andere over vaccinaties;
- Er is gewerkt aan deskundigheidsbevordering: alle medewerkers die direct contact hebben met jongeren, hebben verplicht een e-learning gevolgd over hoe in gesprek te gaan met ouders over het RVP
- Middels een brief zijn alle Voortgezet Onderwijs scholen gewezen op lespakketten voor biologiedocenten over vaccineren (www.lerenovervaccineren.nl).

De komende tijd gaat GGD Fryslân in gesprek met de Friese gemeenten om te bespreken of er lokaal extra maatregelen nodig zijn. We zullen u informeren over het plan van aanpak dat voor Leeuwarden zal worden opgesteld.

Grootschalige Vaccinatiecampagne Meningokokken

In opdracht van het ministerie van VWS heeft GGD Fryslân dit voorjaar ca. 34.000 Friese jongeren oproepen voor een vaccinatie tegen Meningokokken typen A, C, W en Y. De vaccinatiecampagne vindt plaats door groepsvaccinaties verspreid over de gehele provincie. Deze vindt plaats in twee rondes: een ronde in maart/april en een ronde in mei/juni. In Leeuwarden zijn zo'n 3000 jongeren opgeroepen voor de eerste ronde en zo'n 1700 voor de tweede ronde. De gemeente ondersteunt bij de operationele lokale uitvoering, bijvoorbeeld door de inzet van verkeersregelaars, beveiligers en EHBO'ers. Hierbij zijn de ambtenaren Volksgezondheid en Openbare Orde en Veiligheid betrokken

Tot deze campagne is door het ministerie besloten in verband met de toename van het aantal infecties met Meningokokken type W. Een infectie met Meningokokken type W kan zeer snel en ernstig verlopen, vaak met hersenvliesontsteking of bloedvergiftiging. Doordat de eerste ziekteverschijnselen vaak bestaan uit verkoudheid, hongerigheid en een griepig gevoel wordt de infectie niet altijd op tijd herkend. De staatssecretaris heeft besloten tot het vaccineren van de jongeren geboren in de periode 1 januari 2001 tot en met 31 december 2005 om hen, en daarmee indirect de gehele bevolking, te beschermen. Er is gekozen voor deze groep, omdat het aantal ziektegevallen binnen deze groep sterk toeneemt, overdracht binnen deze groep gemakkelijk plaatsvindt en er een hoog overlijdensrisico bestaat.

Aangezien het om een uitbraakmaatregel gaat, vormt deze vaccinatiecampagne geen onderdeel van het RVP. De financiering hiervan verloopt dan ook niet via het gemeentefonds maar via het RIVM.

Tot slot

Wij hopen u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben. GGD Fryslân heeft aangegeven bereid te zijn om een informerende presentatie over het RVP en de dalende vaccinatiegraad te geven. Mocht u op deze uitnodiging willen ingaan, dan vernemen wij dit graag van u.

hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Leeuwarden,

burgemeester,

secretaris,